

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10SŽa/1/2013
Identifikačné číslo spisu:	1010201744
Dátum vydania rozhodnutia:	15.03.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1010201744.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu: R. L. L., narodeného XX. R. XXXX, štátna príslušnosť Pakistanská islamská republika, zastúpeného: Advokátskou kanceláriou Škamla, s.r.o., Makovického 15, 010 01 Žilina, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: SLV-OLVS-3/2010 zo dňa 27. júla 2010, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/316/2010-60 zo dňa 3. októbra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/316/2010-60 zo dňa 3. októbra 2012 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave na základe žaloby žalobcu preskúmal rozhodnutie žalovaného č. SLV-OLVS-3/2010 z 27. júla 2010, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie ČAS: MU-103-8/PO-Ž-2010 zo dňa 14. apríla 2010, ktorým bolo podľa § 19 ods. 1 písm. i/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon) zastavené konanie vo veci žiadosti žalobcu o udelenie azylu na území SR.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom žalobu zamietol.

Rozsudok odôvodnil tým, že žalobca vo svojej v poradí už piatej žiadosti o udelenie azylu neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by preukazovali podstatnú zmenu skutkového stavu. Dôvodmi jeho žiadostí o udelenie azylu predchádzajúcich i opakovanej, bola obava o jeho život vzhľadom na roztržky stúpencov. Predel konkurenčných politických (názorových) zoskupení. Žalobca však správneho orgánu svoje obavy z perzekúcie v prípade návratu do krajiny pôvodu ničím nedoložil. Žalobca nesplnil podmienky predpokladané v § 8 až 10 zákona č. 480/2002 Z.z.. Správny orgán mal v konaní dostatočne preukázané, že žalobca pri svojej novej žiadosti o udelenie azylu, oproti žiadosti predchádzajúcej, neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by poukazovali na podstatnú zmenu skutkového stavu a keďže v predchádzajúcom konaní už bolo právoplatne rozhodnuté o zamietnutí jeho žiadosti ako zjavne

neopodstatnenej, bolo konanie v súlade s § 19 ods. 1 písm. i/ zák. č. 480/2002 Z. z. zastavené.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie, v ktorom uviedol, že Krajský súd v Bratislave odôvodnil napadnutý rozsudok, ktorým zamietol žalobu žalobcu, iba v dvoch odsekoch na 4. strane rozhodnutia.

V preskúvanom azylovom konaní sa podľa súdu prvého stupňa nepreukázala opodstatnenosť obáv z akéhokoľvek prenasledovania žalobcu odôvodňujúca udelenie azylu.

Ako dospel súd k uvedenému právnomu názoru z napadnutého rozsudku nevyplýva. Nie je totiž možné konštatovať, že v konaní sa nepreukázala opodstatnenosť obáv z prenasledovania, resp. obáv z návratu do krajiny pôvodu, na ktoré žalobca opätovne výslovne upozornil (súd sám to uvádza v 3. odseku na 3. strane napadnutého rozsudku), ak sa žalovaný týmito obavami nezaoberal.

V zmysle vyššie uvedeného nie je zrejmé, ako súd dospel k záveru, že žalovaný v konaní postupoval v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok (ďalej len „Správny poriadok“), podľa ktorého je správny orgán povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za týmto účelom si obstaráť potrebné podklady na rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Súd prvého stupňa v tejto otázke vyslovil svoj právny názor a obmedzil sa na odkaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1Sžo KS 124/2005.

V zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky povinnosť zistiť skutkový stav veci podľa § 32 Správneho poriadku má Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky len v rozsahu dôvodov, ktoré navrhovateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pritom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodíť, že by Migračnému úradu vznikla povinnosť, aby si sám domýšľal právne relevantné dôvody na udelenie azylu žiadateľom neuplatnené, a aby následne k týmto dôvodom vykonal príslušné zistenia.

Uvedený rozsudok bol vydaný v právnej situácii, v ktorej nebol súčasťou slovenského právneho poriadku inštitút doplnkovej ochrany. Rozhodnutie je tak po obsahovej stránke aplikovateľné iba na posudzovanie otázky azylu avšak vzhľadom na uvedené ho nemožno aplikovať na posudzovanie povinnosti žalovaného zaoberať sa riadne skúmaním otázky doplnkovej ochrany.

V zmysle § 8 zákona o azyle Ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do toho štátu alebo je v krajine prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 13a zákona o azyle Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Z uvedeného vyplýva, že MÚ MV SR má povinnosť skúmať splnenie podmienok na udelenie azylu na území Slovenskej republiky, a v prípade ak má za to, že tieto nie sú splnené, povinnosť skúmať splnenie podmienok poskytnutia doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky. Ide o jeho dve kľúčové povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona o azyle.

V zmysle § 19 ods. 1 písm. i) zákona o azyle Ministerstvo konanie zastaví, ak sa v konaní o azyle už právoplatne rozhodlo o tom, že sa žiadosť zamieta ako zjavne neopodstatnená, neudeľuje sa azyl, odníma sa azyl, nepredlžuje sa doplnková ochrana alebo sa zrušuje doplnková ochrana a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

Rozhodnutie o zastavení azylového konania možno vydať iba po splnení dvoch podmienok. Prvou je skutočnosť, že v konaní o azyle už existuje právoplatné rozhodnutie a druhou, že skutkový stav sa podstatne nezmenil.

Neexistencia podstatnej zmeny skutkového stavu - musí byť splnená tak v otázke udelenia azylu, ako aj v otázke poskytnutia doplnkovej ochrany.

Z rozhodnutia nie je zrejmé, na základe čoho MÚ MV SR, žalovaný a následne aj súd dospeli k záveru, že v otázke udelenia azylu ako aj v otázke doplnkovej ochrany nedošlo v prípade žalobcu k podstatnej zmene skutkového stavu.

Žalovaný sa nijakým spôsobom nezaoberal tým, či sa žalobca v dôsledku zmeny situácie v krajine pôvodu nestal utečencom na mieste.

Žiadatelia o azyl sa nachádzajú v dôkaznej núdzi, nemajú prístup k internetu, nerozumejú slovenskému jazyku a nedokážu v azylovom konaní zabezpečiť informácie, ktoré by preukazovali nepriaznivú situáciu v krajine ich pôvodu. Žalobca jednoznačne uviedol, že má obavy z návratu do krajiny pôvodu a bolo

úlohou Migračného úradu a žalovaného sa opodstatnenosťou týchto obáv zaoberať. Je pritom irelevantné, či sa jedná o prvú alebo piatu žiadosť žalobcu, situácia v krajine jeho pôvodu sa mohla zmeniť natoľko, že žalobca môže byť považovaný za „utečenca na mieste“.

Za neexistenciu zmeny skutkového stavu nemožno považovať len tú skutočnosť, že žalobca neuviedol vo svojej žiadosti žiadne nové skutočnosti. Neexistenciu zmenu skutkového stavu možno konštatovať iba vtedy, ak túto otázku bude Migračný úrad a žalovaný skúmať. Uvedené nie je v rozpore ani s vyššie uvedeným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Sžo KS 124/2005. Žalobca nepožaduje, aby Migračný úrad a žalovaný dokazovali vo vzťahu k dôvodom, ktoré v azylovom konaní neuviedol, požaduje, aby dokazovali k dôvodom, ktoré uviedol, a na ktoré v poslednom konaní opätovne poukázal a to za účelom zistenia toho, či momentálna situácia v krajine pôvodu vo vzťahu k jeho už predtým uvádzaným dôvodom neodôvodňuje iné rozhodnutie v otázke azylu alebo v otázke doplnkovej ochrany.

V zmysle Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951, z ktorého vychádza zákon o azyle, sa osobou, ktorá má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania, nemusí byť iba osoba, ktorá krajinu pôvodu z týchto dôvodov opustila. Osoba nemusí krajinu pôvodu opúšťať ako utečenec, ale môže sa ňou v dôsledku zmeny situácie v krajine pôvodu stať až následne, t. j. stať sa „utečencom na mieste“.

Osoba sa môže stať „utečencom na mieste“ následkom udalostí, ku ktorým došlo v krajine pôvodu v čase jej neprítomnosti. Súčasne sa môže stať osoba utečencom na mieste aj v dôsledku vlastného správania sa.

Príslušné orgány a ani súd sa nezaoberali skúmaním toho, či v prípade žalobcu nie je možné hovoriť o ňom ako o „utečencovi na mieste“. Predpokladom posúdenia tejto otázky je však ako z uvedeného zrejme vyplýva, skúmanie situácie v krajine pôvodu z pohľadu, či táto zmena neodôvodňuje udelenie azylu žalobcovi z dôvodu, že sa stal „utečencom na mieste“ - resp. osobou, ktorá v dôsledku týchto zmien spĺňa podmienky na udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

Skutočnosť, že žalobca poukázal vo svojej žiadosti na už predtým uvádzané dôvody nezbavuje žalovaného povinnosti zaoberať sa v rozsahu týchto dôvodov riadnym skúmaním skutočného stavu veci.

Pôvod žalobcu je pritom skutočnosťou, na ktorú už tento v rámci svojej žiadosti o azyl nemusí ďalej upriamiť pozornosť kompetentných orgánov. Tie sami majú vyvinúť iniciatívu, aby sa s pôvodom žalobcu vypořádali.

Ak sa žalovaný nezaoberal situáciou v krajine pôvodu žalobcu, nemohol zistiť, či sa táto zmenila, alebo nezmenila, súčasne teda nemohol zistiť, či sa skutkový stav zmenil alebo nezmenil a následne ani nemohol konštatovať, že skutkový stav sa nezmenil podstatným spôsobom.

V zmysle vyššie uvedených skutočností nemohli ani žalovaný a ani súd konštatovať, že bola splnená druhá podmienka na vydanie rozhodnutia podľa § 19 ods. 1 písm. i) zákona o azyle.

Z uvedeného dôvodu je rozhodnutie o zastavení azylového konania navrhovateľa nezákonné.

Žalobca v podanej žalobe namietal nedostatky odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku. Súd v závere rozhodnutia bez ďalšieho konštatuje, že rozhodnutie je odôvodnené preskúmateľné. Viac k tejto otázke súd neuvádza.

Žalovaný sa v napadnutom rozhodnutí pritom takmer výlučne zaoberá rozborom doterajších žiadostí žalobcu a obsahom podaného rozkladu a iba v závere konštatuje, že po preskúmaní spisového materiálu možno konštatovať, že žalobca nesplnil podmienky na udelenie azylu. Pojem doplnková ochrana žalovaný pritom ani nepoužíva.

Žalovaný nezdôvodnil, prečo má za to, že Migračný úrad rozhodnutím o zastavení azylového konania rozhodol správne, keď rozhodol bez toho, aby sa riadne zaoberal skúmaním situácie v krajine pôvodu žalobcu. Žalovaný neuvádza ani jednu správu o krajine pôvodu, z ktorej by jednoznačne vyplývalo, že situácia v krajine pôvodu sa od poslednej žiadosti žalobcu podstatným spôsobom nezmenila. Súčasne z rozhodnutia nevyplýva, akým spôsobom bola skúmaná situácia v krajine pôvodu s prihliadnutím na prípad žalobcu, napriek tomu, že sám žalovaný uvádza, že situácia v krajine pôvodu žiadateľov o azyl sa má posudzovať so zreteľom na prípad konkrétneho žiadateľa o azyl na území Slovenskej republiky.

Rozhodnutie žalovaného, na ktoré súd prvého stupňa odkazuje v odôvodnení rozsudku je tak absolútne nepreskúmateľné pre svoju nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

Migračný úrad a žalovaný sa vo svojich rozhodnutiach obmedzili iba na sumarizovanie prípadu žalobcu. Ani jeden presvedčivo neodôvodnil svoje rozhodnutie v tom zmysle, že by bola splnená druhá

podmienka na vydanie rozhodnutia o zastavení azylového konania žalobcu teda, že skutkový stav sa podstatne nezmenil.

Ak súd žalobu žalobcu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti zamietol s odôvodnením, že správne orgány vo veci dostatočne zistili skutočný stav veci a tento po právnej stránke riadne odôvodnili, ukrátil žalobcu na jeho právach.

Žalobca na záver navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/316/10-60 zo dňa 3. októbra 2012 zmenil tak, že rozhodnutie Ministra vnútra Slovenskej republiky číslo: SLV-OLVS-3/2010 zo dňa 27. júla 2010 a jemu predchádzajúce rozhodnutie Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ČAS: MU-103-8/PO-Ž-2010 zo dňa 14. apríla 2010 zruší a vráti vec Migračnému úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal žalovaného k povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 629,36 Eur k rukám jeho právneho zástupcu v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok navrhuje potvrdiť, pretože žalobca doposiaľ netvrdil, že je utečencom na mieste, nepredložil dôkazy, ktoré by mali preukázať zmenu skutkového stavu a teda nespochybňuje zásadným spôsobom napadnuté rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 15. marca 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Krajský súd v Bratislave nepochybil, keď napadnuté rozhodnutie potvrdil a žalobu zamietol.

Podľa § 19 ods. 1 písm. i/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle v znení neskorších predpisov ministerstvo konanie o azyle zastaví, ak sa v konaní o azyle už právoplatne rozhodlo o tom, že sa žiadosť zamietla ako zjavne neopodstatnená, neudeľuje sa azyl, odníma sa azyl, nepredlžuje sa doplnková ochrana alebo sa zrušuje doplnková ochrana a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

Z uvedeného vyplýva, že o doplnkovej ochrane sa v tomto prípade rozhoduje len ak sa nepredlžuje alebo sa zrušuje. V prerokúvanom prípade tomu tak nebolo.

Odvolací súd preskúmaním ďalej zistil, že skutkový stav sa nezmenil nielen na základe konštatovania krajského súdu, ale predovšetkým na základe toho, že ak by tomu tak bolo, namietal by jeho zmenu predovšetkým samotný žalobca. Z jeho podaní, ani z odvolania nevyplýva návrh, či návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania, ktoré by mali podstatne zmeniť skutkový stav tak, ako to vyžaduje zákon o azyle. K tomu už bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky uvedené, že: „Pre skúmanie či sa skutkový stav zmenil alebo nezmenil, je rozhodujúce tvrdenie žiadateľa o takýchto skutočnostiach v novo podanej žiadosti o azyl. Pokiaľ žiadateľ o azyl uvádza tie isté skutočnosti ako v predchádzajúcom azylovom konaní, nemožno od správneho orgánu žiadať, aby vykonal dokazovanie na žiadateľom neuplatnené a netvrdené skutočnosti (informácie o krajine pôvodu).“

Napokon je treba uviesť a stotožniť sa s vyjadrením žalovaného, že žalovaný by mal povinnosť zisťovať informácie súvisiace s označením žalobcu, ako „utečenca na mieste“ iba v prípade, ak by žalobca o nich vypovedal.

Z týchto dôvodov poukazujúc na dôvody uvedené v predchádzajúcich napadnutých rozhodnutiach odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil s poukazom na ustanovenie § 219 ods.1, 2 O.s.p., keď sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a jeho právnym zdôvodnením.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a § 246c Občianskeho súdneho poriadku tak, že žalobcovi, ktorý nemal úspech vo veci, právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.